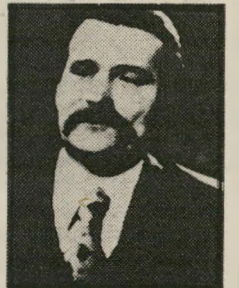

עוד לא אבדה פולין

מדוע פולין היא מדינה כל-כך מיסכנה?

הרי אין זו ארץ עניה. ואין זה עם פרימיטיבי. ועם כל המיגרעות של המישטר הקומוניסטי, מישטר זה לא מנע מגרמניה המיוחדת, מצ'כוסלובקיה ואף מהונגריה להגיע להישגים כלשהם. ואילו פולין רכזה במקום, ואף נסוגה, מאז מיל-חמת-העולם.

יתכן כי אחד ההסברים לכך טמון בהשמרת שלושה מיליון אזרחי-פולין — היהודים. אומרים שרוב הפולנים לא הצטערו עליהם, כשעתו. אם כן, הם נהגו בקוצר-ראייה. כי שלושה מיליונים אלה היו אנשים עובדי דים ויוצרים, וכישרם עלה כוון דאי על הממוצע הכללי-פולני. אי-אפשר להקטין עם כ-10%, ובהם מיטב הכוחות התרבותיים, הכלכליים והיצרניים, מבלי לפגוע בו פגיעה חמורה. יתכן שפולין לא החלימה מהמכה הזאת. שאלו את לך ולנסה. עמדתי על כך לא-אחת: כל מעשה של גירוש המוני או השמדה המונית מתנגם קודם כל במציעיו.

ולנסה

כאשר הנוצרים גירשו מספי רד את המוסלמים והיהודים, הם גירשו את מיטב הכוחות היצרניים. אף שספרד גילתה אז את העולם החדש וכבשה כמעט יבשת שלמה, היא שקעה. היא לא החלימה מן המכה הזאת עד עצם היום הזה, וספרדים נבונים רבים מודים בכך בפה מלא.

הרוב הקאטולי בצרפת במאה ה-17 גירש את הפרוטסטנטים טים (קראו להם "הוגנוטים", על שם ראשיהעירייה של ז'נווה, הוג), והתואר השווייצרי של חבריהקונפדרציה, "איידינגוס", ההוגנוטים הביאו כישרים רבים לארצות שבהן התיישבו, כגון שווייץ וגרמניה, וכישורים אלה ירדו ממכלול המשאבים של צרפת.

גרמניה לא החלימה עדיין מאובדן היהודים, שתרמו לתרבותה ולכלכלתה תרומה עצומה, שלא היתה בכל יחס למיספ-רם באוכלוסייה.

אזינו הכלל חל גם על ישראל. אילו התגשם חלומם המטורף של מאיר כהנא ודומיו, והיה מתבצע גירוש של 800 אלף האזרחים הערביים מישראל, היה הרב מצנחית מהלומה אדירה על המדינה. כי 800 אלף בני-אדם אלה תורמים תרומה גדולה לכלכלה הישראלית. הם עובדים, צורכים, משלמים מיסים ואף ממלאים את מקומם של החיילים ואנשיההמילואים.

כל זה נכון גם במחופף. כלומר: הבאת מיספר גדול של בני-אדם ארצה תוסיף למדינה משאבים אנושיים, כלכליים ותרבותיים — כוח-עבודה, כישרים, צרכנים. בטווח הארוך כל עלייה המונית תביא ברכה לארץ כולה. מי שטוען שעלייה המונית מורידה מכוחה של המדינה אינו יודע מה הוא שח.

זה נכון בטווח הרחוק, אך לא בהכרח בטווח הקרוב. הקליטה מחייבת השקעת משאבים. אסור בשום פנים לקחת משאבים אלה מן הנוער הגדל בארץ. אסור ליצור מצב שעולה חרש יתחיל את חייו החרשים בארץ בתנאים משופרים מאשר צעיר קומי, שגם הוא מתחיל כאן את חייו כאזרח עצמאי. אחרת נביא לירידה המונית, שאינה אלא גירוש המוני בצורה אחרת.

נרמה לי שזוהי התשובה לשאלה המנסת עתה בחלל המדינה. עלייה המונית — בהחלט כן. אבל יש להבטיח שיוקדשו משאבים מקבילים גם לקליטת בני-הארץ עצמם. אין כסף? בוודאי שיש. צריכים רק לקחת אותו מן התחום שבו הוא מתבזבז עתה במיליארדים — מדיניות המלחמה והריכוז.

הכצעקתה?

אמרתי מה שאמרתי על אש"ף וחיכיתי לקריאות-הזעם הראשונות. הן לא באו.

זה היה בשבת האחרונה. מיכאל הנדלזלץ הואיל להזמין אותי למספשב בתל-אביב, לרגל הופעת סיפרי אויב, אחי. סיפרתי על פגישותי עם ראשי אש"ף.

עוד לפני שלוש שנים, כשהייתי מופיע לפני קהל כזה ומדבר על הנושא המסוים הזה, היו פורצות באולם צעקות רמות. באחד המיקרים, לפני כמה שנים, כשתתוכחתי עם אהרון פאפו באולם מוסיאון תל-אביב, היו גלי הזעם והשינאה כלפיי כה עזים, עד כי האחרים לארוע חששו לחיי ומיהרו להוציא אותי בדלת אחורית.

השבוע — אף לא ציפצוף אחד. הקהל — קהל שמרני של שבת בבוקר — הקשיב בשקט. בקושי היתה קצת רטינה בקול נמוך. ראיתי לפני הרבה פנים מהורהרות. יש הרבה ררכים לבחון את המתרחש בציבור. יש אסטרד לוגים, יש סוקריידיע-קהל ויש ידעונים אחרים. נרמה לי

אורי אבנרי

יומי אישי

שתגובת הקהל בהופעה חיה היא שיטת-בדיקה די מאלפת. אין ספק, משהו קורה בציבור הישראלי.

מיחוש קל בגב

לפני שבועיים חש גידעון ברלי במיחושים בגב. אשתו, עשירה, הזמינה מעסה כדי לחדש אתו מהכאב. היא שמה לב לכך שאחרי כל מגע של המעסה נשאר על גופו של גידעון כתם כחול.

עשירה הבינה מייד מה פירוש הרב: משהו לקוי בקרישת הדם, ועל כן יש שפכיידם פנימיים.

היא הביאה את בעלה לחדרה-המיון בבית-החולים איכילוב, ושם אושפו מייד. בדיקות מאראטוניות גילו שנגרם נזק בלתי-הפיך למחיה-העצם. הרופאים לא יכלו לקבוע בוודאות מה גרם לכך. הם היתו שוהו סרטן.

לא ידעתי על כל אלה. לפתע טילפן לי שבתאי טל, צלם השבועון הגרמני שטון. ואמר לי שאם רצוני להיפרד מגידעון, מוטב שאמרה.

רחל ואני נחפזנו לאיכילוב. גידעון היה בהכרה, ולא הבין את חומרת מצבו. כשיצאנו הפריחה לו רחל נשיקה, והוא הפריח לה נשיקה בחזרה. "עד מהר", אמר.

למחרת היום כבר לא היה בהכרה. נרמה היה לי שהכייר אותי במשך שרירי של שניה. ואז שקע בחוסר-הכרה. כעבור כמה שעות מת.

גידעון ברלי עבר זמן-מה בעולם הזה. ככתב בחיפה. אחר-כך נסע לגרמניה (מוצאו היה מאיזור דובר-גרמנית ברומניה). אני זוכר שביקרת בברלין, כמה ימים אחרי נאומו ההיסטורי של הנשיא ג'ון קנדי ("א.א.ק. בין איין ברלינר") ועמרנו שנינו על הבמה בכיכר-פוטסדאם, שהוקמה כדי לאפשר מבט מעל לחומה, לעבר המיזורה. ברלי לא הספיק לחזור לשם כדי לחזות בנפילת חומה זו.

בשנים האחרונות הוא שימש ככתב סוכנות-הידיעות הגרמנית. הוא זכה בעיטור גרמני גבוה, כי הכל העריכו את עבדו דתו, וגם את אופיו. לא הכרתי בחייו הרבה אנשים כל-כך נוחים-לבריות, בלתי-מתנשאים ואחראיים כמוהו. וגם לא הרבה נשים צעירות כל-כך נחמדות כמו עשירה אשתו, שהיא ממוצא תימני. היא עמדה במכה הפתאומית בצורה מופתית.

שיעור לדוגמה

כאחרונה הזכר ככל העיתונים ארם שהיה חשוב בשנות ה-50. סופר עליו הרבה, אך לא הפרט המעניין ביותר.

עשירה וגידעון ברלי בחגיגת המערכת

היכרתי את האיש, היו בינינו יחסים טובים ורעים, ולבסוף רעים מאוד.

לאותו איש היתה פילגש. גברת תל-אביבית מכובדת, שהיתה גם ירידתו של שר חשוב באותם הימים (שנות ה-50). היו לו גם אשה, מישפחה, מעמר, וכו'.

באחד הערבים ביקר אצל הגברת הפילגש. הוא כבר לא היה הכי צעיר. תוך כדי מעשה, ואולי מרוב להט, לקה בהתקף-לב קטלני ומת בו במקום. (האם שמעתי: הלוואי על כולנו?) זה יכול לקרות. זה קרה בראשית המאה למלך צפוני שנעלם לפתע, וכעבור כמה ימים זוהה כאדון אלמוני שנפטר בבית-זונות בארץ אחרת.

מעניין ההמשך. מה עושה גברת, שגבר חשוב ומפורסם שבק חיים לכל חי במיטתה, והוא איש מכובד, אבי-מישפחה ובעל-מעמד וכו'?

הגברת הזאת עשתה כך: תחילה קראה לשניים-שלושה מידידיה האינטימיים ביותר. כיחד ערכו שולחן, פיזרו עליו קלפים, מזגו משקאות, הפכו כיסא.

אחר-כך הלבישו את המת כראוי. אחר-כך קראו למגיד-יד-ארום והודיעו כי מר כדו-כך לקה לפתע בהתקף-לב בעת מישחק-קלפים חברתי. בא אמבולנס, ולקח את האיש לבית-החולים הדסה ברחוב בלפור. שם קבעו הרופאים בצער את מותו. ההמשך היה כרגיל. הלווייה גדולה. כל גדולי האומה. מאמרים גדולים. נאומי-הספד. רק חצי תריסר אנשים ידעו את האמת.

אלכסים והפרקליטים

כצופה הטלוויזיה אינני הבררן הכי-גרול. אני נהנה מאוד מסדרה טובה, כמו הסדרה האטלנטית המצויינת ורדי אבל אינני דורש מתוכנית-טלוויזיה מה שאני דורש מספר או מסרט. תנו לי סרטי-מתח בריטי טוב אחרי יום-עבודה, ואלך לישון בשקט.

אבל יש גבול לכל דבר. שושלח היא, מבחינתי, מעבר לגבול הזה. אילו היתה זאת פארודיה, מילא. אבל כשזה מוגש בכל הרצינות, זה אבסורד. דאלאס — כן. שושלח — לא.

לכן אני מתאבל על החלפת פרקליטי ארלי בובל זה.

אבתי את הפרקליטים, ולא רק מפני שהסדרה היתה עשירייה כהלה. אלא גם מפני ש היא השתדלה להיות רלוונטית ולהעלות על המיקרע בעיות אמיתיות של החברה האמריקאית, והחברה האנושית בכלל. הפלייה גועית. נשים כעבודה. העסקת מפגרים. צרכנות. סמים. אימוץ ילדים. חינוך.

מאותה הסיבה אני אוהב את הסדרה בנוו לכחול-המדים, ואבתי את הסדרה קנוי ולייסי. גם בית-מישפט לילי עשתה כמיטב יכולתה להעי לות בעיות אמיתיות.

אף אחת מן הסדרות האלה אינה מלאכת-אמנות שתיזכר לדורות, אך כולן תרמו תרומה של ממש לחינוך הציבור ולתי-קון החברה. הן ביקשו לתאר את החיים כמעט כמו שהם, אף ששיפצו קצת את תמונת-המצויא. (השחורים בארצות-הב-רית מתמרמרים, למשל, על הצגת הפרקליט השחור הצעיר בסדרה פרקליטי ארלי. כמין העתק שחום של פרקליט לבן מצליח. במציאות מגיעים רק קומץ ועיר של השחורים למעמד כזה. אך גם זה נעשה, בין השאר, כדי לחנך את הציבור לקבל שחורים כשוויים בכל המעמדות.)

שושלח, לעומת זאת, מצליחה בגלל הסיבה ההפוכה. זוהי אגרה לילדים גדולים. שום דבר בה אינו שייך למציאות כלשהי. כל הרמויות ועשויות מקרטון, כל הבעיות מגוחכות. אלכסים ושות' מגוחכים. זהו אסקפיזם (בריחנות?) — הזרמי נות למאות מיליוני אנשים ונשים לברוח לשעה קלה מחייהם האפרוריים אל תוך עולם דימינוני של עושר ומותרות.

אולי זוהי תעמולה טובה לארצות-הברית. אבל נהגי-מונית מתל-אביב או הזבן ממוסקוה, שיתפתה להאמין שזוהי אמרי-קה האמיתית, והמחליט לעלות לג'עין זה, יגלה חיש-מהר שהחיים שם שונים לגמרי. רחובות ניו-יורק אינם מרוצפים כזה, אלא בצפונות חסרי-יקורת-הגג, הלגים שם על המידרכות. אני מקווה שהקייטס הזה ייעלם במהרה ממיקרענו, ושיחזיר ר לנו את הפרקליטים הטובים מקריית-מלאכי.

אלכסים